

Çocuk, doğanın, doğadaki varlıkların âşığıdır. Çocuk yazınının başyapıtı durumunda olan birçok yapıtta bu özelliğe önem verilmiş olduğunu görmekteyiz. Yine küçüklerin kedi, köpek, tavşan, tilki, kurt, aslan... gibi hayvanlarla ilgili öykülere karşı duydukları ilgi de bundandır. Çocuk, dinlediği, okuduğu yapıtlarda doğaüstü nitelikler de arar. Özellikle küçük yaşlarda aranan masallar bu isteği karşılar, bunlardaki doğaüstü güçler, olağanüstü olaylar, yaratıklar, devler, ejderhalar, periler küçük dinleyiciyi ya da okuru büyüler.

Çocuk, kendisine sunulan yapıtta kişilerin, kahramanların çocuk ya da büyük olmasına önem vermez. Kendisi için onların yaptıkları, davranışları önemlidir. Nitekim Robinson yaşlı başlı bir kişidir ama çocuk ona karşı yakınlık duyar, yapıtı birkaç sayfa okuyunca onunla kaynaşır. Bu yakınlık, bu kaynaşma nasıl ve neden doğar? Çocuk onu kendi ruhsal evrenine yakın bulur da ondan. Çocuk dediğimiz insan yavrusu, aşağı yukarı ta on sekiz yaşına dek yaşam savaşının hazırlığı içindedir. O, bu hazırlığı farkında olmadan, bir içgüdü ile yapar. O, bu sırada kendisine örnek olacak, yaşamı boyunca kendisine kılavuzluk edecek kişilere –hiç kuşkusuz nedenini bilmeden– yakınlık duyar, onlar gibi olmak, onlar gibi davranmak ister. Bu kişilerin niteliği nedir? Bu kişiler yaşam savaşı veren, gözünü budaktan esirgemeyen, her güçlüğe karşı koyan, kısacası güçlü kişilerdir. Onun için çocuk, değerli ya da değersiz birçok yapıtta savaşan Kızılderililere, düşmanına saldıran, onu yenmek için ölümü göze almış görünen kişilere, kahramanlara karşı büyük yakınlık duyar, bu tür yapıtları kıvanç duyarak okur da. Bunun içindir ki çocuklar polis romanlarını, bilim-kurguya dayalı öyküleri ve romanları, tarihte, bilim alanlarında ün kazanmış kişilerin yaşamöykülerini ararlar. *Jules Verne* romanlarının, bizde *Kızıl Tuğ* ve benzeri romanların çocuklarca çok okunuşunun nedeni budur. Bu tür yapıtlara karşı ilginin kötüye kullanılmaması dikkat edilmesi gereken bir noktadır. Bu konular nasıl kötüye kullanılabilir? Kimi yazarlar yapıtta gerilimi yüksek düzeyde tutmak için korkutucu, heyecan uyandırıcı sahneleri ölçsüzce ve sorumsuzca sergilerler. Bu durum çocuklarda ruhsal bozukluklara yol açabilir. Bir çocuk yapıtında savaşım ve başarı kan dökülerek, korku yaratılarak, sınırları gererek değil, kendilerine güvenen kişilerin istençlerini kullanarak zorluklara karşı gelmeleri biçiminde yansıtılmalıdır. Kısacası çocuk, dinlediği ya da okuduğu yapıtta kana susamış, hak ve adalet tanımayan, ortalığa dehşet saçan canavar ruhlu kişilerle karşılaşmamalıdır. Çocuk yapıtı yazının görevlerinden belki en önemlisi çocuğun ruh sağlığını bozmak değil, aksine onu yaşam için sağlıklı olarak hazırlamak, güçlülere sabırla, çalışma ile karşı konabileceğini öğretmek kendine güvenini artırmak, böylece onu mutluluğa yöneltmektir.

Çocuğun ilgilendiği şeylerden biri de doğanın ve doğadaki varlıkların gizlerini anlamaktır. Bunun için çocuk, yağmurun, karın nasıl yağdı-